

VIII. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen kertomus vuodelta 1931 oli seuraavan sisältöinen:

Kunnallislain muuttamista koskevan 1927 vuoden lain 34 §:n 2 kohdassa määrätään, että kaupunginvaltuusto valitsee lautakuntain jäsenet, ellei toisin ole säädetty. Puhtaanapitohallituksen kokoonpanoa ei ole laissa määrätty, mutta tähän hallitukseen kuuluu ohjesääntöjen mukaisesti puhtaanapitolaitoksen johtaja itseoikeutettuna jäsenenä. Kun kaupunginhallitus alkoi toimintansa vuoden 1931 alusta, lakkautettiin edellä sanotun lainsäännöksen perusteella johtajan kysymyksessä olevat tehtävät.

Puhtaanapitohallituksen kuuluivat kertomusvuonna rakennusmestari A. V. Malmi puheenjohtajana, insinööri C. G. Herlitz varapuheenjohtajana ja jäsenenä seppä K. Kaukonen, kivityömies O. Nuutinen ja teknikko A. G. Nyman. Kaupunginhallituksen edustajana puhtaanapitolaitoksessa oli teknillinen johtaja, insinööri E. Moring, jonka toimialaan puhtaanapitolaitos kuuluu. Sihteerinä toimi vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuhjelm ja esittelijänä puhtaanapitolaitoksen johtaja, E. Rosenbröijer.

Puhtaanapitohallitus kokoontui vuoden varrella 19 kertaa. Sen pöytäkirjain pykäläluku oli 261, diariioon vietyjen asiain luku 387 ja lähetettyjen kirjelmäin luku 75.

Käsitellyistä kysymyksistä mainittakoon seuraavat:

Vuonna 1930 käsitelty kysymys puhtaanapitolaitoksen ja -hallituksen uudestijärjestelystä oli kertomusvuonna uudelleen hallituksen käsiteltävänä. Puhtaanapitohallitus ehdotti, että puhtaanapitolaitos edelleen säilytettäisiin puhtaanapitohallituksen alaisena itsenäisesti toimivana laitoksena, joka oli järjestettävä ja kehitettävä Euroopan kaupungeissa yleisesti vallitsevia suuntaviivoja noudattaen. Joulukuun 2 p:nä 1931 pitämässään kokouksessa päättikin kaupunginvaltuusto olla yhdistämättä puhtaanapitotointa rakennuskonttoriin ja näin ollen pysyttää puhtaanapitohallituksen erillisenä itsenäisesti toimivana elimenä.

Hallituksen jäsenet Herlitz ja Nyman olivat tehneet kirjallisen valituksen puhtaanapitolaitoksessa vallitsevista epäkohdista. Tämän johdosta oli kaupunginreviisori toimittanut perusteellisen tutkimuksen ja havainnut puhtaanapitolaitoksen toiminnassa joitakin epäkohtia, toteamatta kuitenkaan mitään väärinkäytöksiä. Vuositilintarkastajat, jotka olivat tutustuneet kertyneisiin asiakirjoihin esittivät lausunnossaan, ettei puhtaanapitolaitoksella tavarain vastaanotto kaikissa suhteissa ollut täysin tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja että ostoja varastoihin oli todennäköisesti joissakin tapauksissa tehty yli tosi tarpeen vaatiman määrän, mutta ettei ollut syytä ryhtyä mihinkään erikoistoimenpiteisiin asiassa.

Kaupunginhallituksen kehoituksesta puhtaanapitohallitus laati ohjelman katujen ja teiden puhtaanapidosta talviaikana, minkä ohjelman kaupunginhallitus pienin muutoksin vahvisti seuraavaa talvikautta varten. Ehdotuksen mukaan olivat kadut liikenteensä vilkkauten mukaan jaettava kolmeen ryhmään. Ensimmäiseen kuuluivat kadut ja liikenneväylät, joilla on raitiotie- ja linja-autoliikennettä sekä sellaiset kadut, joissa liikenne on vilkasta ja ajotie kapea. Nämä kadut olisi pidettävä lumesta vapaina, niin että lumi- ja jääpeite niillä ainoastaan poikkeustapauksissa saisi ylittää 3 cm ja joiden varrelle lumikinoksia ei saisi jättää pidemmäksi aikaa. Toiseen ryhmään kuuluivat kadut, joissa saisi ajoradalla olla lunta niinkin paksulta, että ajoittain saattaisi syntyä pyöränraiteita sen kumminkaan estämättä autoliikennettä. Kinoksia saisi jättää kadun varrelle sellaisiin kohtiin, missä ei ole autojen seisotuspaikkoja. Kolmannen ryhmän muodostivat kadut, joilta lumi olisi poistettava ainoastaan sikäli kuin se oli liikenteen ylläpitämiseksi välttämätöntä, ja näiden katujen puhtaanapidosta koetettaisiin päästä mahdollisimman vähällä työllä. Jalkakäytävät olisi, riippumatta mihin liikenneväylän luokkaan ne kuuluivat, aina puhdistettava häiritsevistä lumesta, tasoitettava ja hiekoitettava kivettömällä ja puhtaalla hiekalla.

Kiinteistötoimiston maatalousosaston kirjanpidon järjestämistä koskevaa asiaa käsitellessään kaupunginhallitus kehoitti puhtaanapitohallitusta harkitsemaan, olisiko syytä tarkistaa kaupungin maataloilleen myytävän lannan hintoja. Tämän johdosta puhtaanapitohallitus esitti, että maatilat olivat saaneet kyseessäolevaa lantaa 20 %:n alennuksella paikkakunnalla yleisesti vallitsevista lannanhinnoista. Malmin kaatopaikalta myydyistä lannasta oli yksityisiä veloitettu 10 ja kaupungin tiloja 8 markalla kuormalta. Erinäisissä tapauksissa oli kaupungin maataloilte myönnetty vielä tämän lisäksi tuntuvia hinnanalennuksia, kuten m. m. lantaa ottaessaan Viikin lato-kartanolle väliaikaisesti järjestetyltä kaatopaikalta, jonka kunnossapitokustannukset olivat olleet Malmin kaatopaikan kustannuksia huomattavasti pienemmät. Talin kartanolle kuljetettu lanta oli maksutta luovutettu kaupungin maataloilte. Malmin kaatopaikan seuduilla myivät yksityiset lantaa pienimmissä erissä 12—15 markan hinnasta kuormalta, joten puhtaanapitolaitoksen lannanhintaa oli pidettävä varsin kohtuullisena. Koska siis kaupungin tilat olivat saaneet laitokselta ostaa lantaa kohtuullisella hinnalla, jopa tuntuvasti paikkakunnalla yleisesti käyviä hintoja halvemmallakin, ei puhtaanapitohallitus katsonut olevan syytä ehdottaa enempiä alennuksia.

Paikkakuntalaisten valituksia Malmin kaatopaikalla vallitsevista haitoista hallitus käsittelee vuoden varrella ja esitti antamassaan lausunnossa m. m., että puhtaanapitolaitos oli aina pyrkinyt ylläpitämään mahdollisimman hyvää järjestystä ja puhtautta mainitulla kaatopaikalla, jotta rikkojen jatkuva kasaaminen ja käsittely tuottaisi mahdollisimman vähän haittaa paikkakunnan terveydellisille oloille. Niinpä oli tarkoitukseen soveltuvia kemikaaleja, kuten sammumatonta kalkkia, pikiöljyä y. m. käytetty varsin runsaasti. Lisäksi puhtaanapitohallitus huomautti, ettei puheenalaista kaatopaikkaa voida mitenkään poistaa, ennenkuin kaupunki voisi laitokselle osoittaa toisen sopivan alueen. Lopuksi katsoi hallitus olevan syytä jälleen toistaa aikaisemmin antamansa lausunnon, että jätteiden polttouunin rakentaminen suuresti auttaisi tämän kysymyksen tyydyttävää ratkaisua.

Moottoriajoneuvojen verotusta koskevan lain 3 §:n 2 kohdan nojalla hallitus päätti verhtyä toimenpiteisiin saadakseen laitoksen henkilöauton ja moottoripyörän verosta vapaaksi, ja teki asiasta esityksen kaupunginhallitukselle.

Vuoden alkupuolella sattunut harvinaisen runsas lumentulo aiheutti puhtaanapitohallituksen pyytämään 4,150,000 markan lisämäärärahaa erinäisiin palkkamäärärahoihin. Nämäkään määrärahat eivät riittäneet vuoden loppupuolellakin sattuneiden tavattoman runsaitten ja toisiaan seuranneitten lumisateitten takia, minkä tähden hallituksen oli pakko pyytää lisää määrärahoja kaikkiaan 921,095: 90 markkaa mainittuihin palkkamäärärahoihin.

Vuoden varrella oli hallitus esittänyt että erinäiset Kampin alueella sijaitsevat rakennukset niitä ympäröivine maa-alueineen luovutettaisiin puhtaanapitolaitoksen käytettäväksi. Niinikään hallitus anoi että laitokselle luovutettaisiin Lönnrotinkadun päähän tulevan sillan alle rakennettavat kellarit, mitkä kellarit sekä asemansa että tilavuutensa puolesta varsin hyvin soveltuisivat puhtaanapitolaitoksen varastoiksi. Kiinteistölautakunnan ehdotukseen, että tammikuun 1 p:stä 1932 lukien laitoksen tarvetta varten vuokrattaisiin autotalli Vaasankadun talosta n:o 21 Viipurinkadun n:o 4:n asemesta hallitus yhtyi, edellyttäen kuitenkin että laitos saisi tarpeen vaatiessa käyttää Heikinkadun 17:ssä olevaa makasiinia sekä autotallia Hietaniemenkadun 4:ssä.

Kaupunginhallituksen kehoituksesta teki puhtaanapitohallitus ehdotuksen alaistensa työläisten palkkausolojen järjestämiseksi heinäkuun 1 p:stä 1931 lukien. Kaupunginvaltuusto vahvisti sittemmin minimi tuntipalkat seuraaviksi allamainituissa ammateissa:

	Smk.		Smk.
Monttöörit	10: —	Ajomiehet omine hevosineen ...	12: —
Autonkuljettajat	8: 50	Kadunlakaisijat	7: 50
Maalarit	9: —	Ulkotyöapurit	5: 50
Viilaajat, sorvarit ja sepät ...	9: —	Naiset raskaassa työssä	6: —
Puusepät	8: 40	» muussa työssä	4: 50
Apurit, korjauspajoissa, vanh.	7: 50	» pesu- ynnä puhdistust.	4: —
» » nuoremm.	6: 50	Malmin kaatopaikalla:	
Ryhmäetumiehet	8: 40	Miehet	8: —
Vaunumiehet lastausasemilla ...	8: —	Naiset	7: —
Ajomiehet kaupungin hevosilla	7: —	Hevostallissa palvelevat miehet	7: —

Työnjohto oikeutettiin yksityisissä tapauksissa työntekijäin paremman ammattitaidon, työkyvyn tai ahkeruuden perusteella korottamaan palkkaa enintään 10 %. Kaupunginhallitus oikeutettiin erikoisten seikkojen perusteella korottamaan muutamien työläisryhmien vahvistettua palkkaa enintään 10 %:lla. Puhtaanapitohallitus vahvisti urakkatyötariiffit.

Vuoden varrella hallitus käsitteli 160 sairaus- ja 8 hautausapuanomusta, 20 työssä sattunutta tapaturmaa ja 12 eläkeanomusta, mitkä kaikki koskivat puhtaanapitolaitosta.

Laitoksen ylityönjohtajalle G. Österbergille myönnettiin 6,000 markan suuruinen matka-apuraha puhtaanapitotöiden tutkimista varten Ruotsissa.

Puhtaanapitolaitos. Puhtaanapitolaitos oli 1931 vuoden päättyessä toiminut erillisenä laitoksena 11 vuotta.

Toiminta oli kuten edellisenäkin vuonna jaettuna kolmeen osastoon, katujen puhtaanapitoon ja kiinteistöjen ja yleisten makkien puhtaanapitoon, sekä osastoon, joka käsitti työkoneiden ja työvälineiden kunnossapidon ja korjaukset. Työn järjestely oli jaettu seuraavalle kahdeksalle osastolle: hallinto; katujen puhtaanapito; kiinteistöjen ja yleisten makkien puhtaanapito; Malmin kaatopaikka; varasto; korjauspaja; autotalli- ja -korjaamo ja hevostalli.

Hallinto. Puhtaanapitolaitoksen johtajana toimi insinööri E. Rosenbröjer, tarkastajana oli insinööri G. Andersson.

Sekä puhtaanapitohallituksen että puhtaanapitolaitoksen tilejä hoidettiin puhtaanapitolaitoksen tilivirastossa. Kassavirastona oli rahatoimisto.

Konttorihenkilökuntaan kuului kamreeri A. Sergelius, joka toimi konttorin ja tiliviraston päällikkönä, häntä avusti kirjanpitäjä, kaksi kirjuria, kassanhoitajatar, kaksi konekirjoittajaa ja yksi ylimääräinen konttoriapulainen, vahtimestari sekä asiapoika. Kiinteistöjen puhtaanapidosta laadittujen ilmoitusten tarkkailua varten toimi kuormauspaikoilla kaksi kirjuria ja yksi virkailija hoiti Malmin kaatopaikalla lannan myyntiä.

Konttorista lähetettiin 1,074 kirjettä ja annettiin 9,120 laskua suorite-
tuista töistä sekä pidettiin asetustenmukaista tilastoa laitoksen työntekijöistä.

Katujen puhtaanapito. Puhtaanapitolaitoksen velvollisuuksiin kuului huolehtia kaupungille kuuluvien katuosuuksien, yleisten paikkain, torien, viertoteiden ja rantasiltojen puhtaanapidosta. Sitäpaitsi oli katujen puhtaanapitotoimi Kaivopuistossa ja VI:ssa kaupunginosassa monopolisoitu sikäli, että yksityiset talonmistajat mainituissa kaupunginosissa suorittivat kaupungille määrätyn osan katuosuuksiensa puhtaanapitokustannuksista. Edelleen huolehti laitos sopimusten nojalla yksityisille talonmistajille kuuluvien katuosuuksien puhtaanapidosta.

Katujen puhtaanapitotyöt olivat kuten ennenkin, jaetut seitsemään piiriin, ja kussakin piirissä toimi vastuunalainen työnjohtaja, jonka valvonnan alla työskenteli ylityönjohtaja sekä useampia työkuntia etumiehineen.

Erilaatuisten työläisten keskimääräinen luku viikkoa kohti käy ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

	Kesätöissä.	Talvitöissä.
Puhtaanapitotyöläisiä, miehiä	104	522
» naisia	15	15
Tuntipalkkaisia autonkuljettajia	16	11
Urakalla työskenteleviä autonkuljettajia	—	37
Ajomiehiä	2	2
Tuntipalkkaisia yksityisiä ajureita omine hevosineen..	1	2
Urakalla työskenteleviä yksityisiä ajureita omine hevosineen	—	117
	Yhteensä 138	706

Kesäkuukausina osasto käytti 3 hevosta ja talvikautena 121 hevosta; näistä oli ainoastaan 2 hevosta laitoksen omia.

Koneellisia laitteita käytettiin:

	Kesätöissä	Talvitöissä.
Kasteluvaunuja	1	—
Kasteluautoja	10	—
Lumiauroja	—	42
Tiehöyliä	—	6
Kuljetusvälineitä, laitoksen omia	3	2
S:n, urakoitsijoiden	—	39
Kuljetusautoja, laitoksen omia	3	5
S:n, urakoitsijoiden	—	37
Purgatorrattaita	126	—
Lakaisukoneita	5	—

Kesätyöt. Katujen lakaisutyöt suoritettiin erikoislakaisukoneilla ja käytämällä paikallislakaisujärjestelmää. Koneita voitiin käyttää ainoastaan nupukivillä tahi asfalttikonilla päällystetyillä kaduilla. Vilkasliikenteisillä kaduilla toimitettiin koneellinen lakaisu varhain aamulla. Paikallislakaisujärjestelmässä käytettiin käsilakaisurattaita n. s. purgatorrattaita.

Katujen kastelemiseen käytettiin imu- ja painepumpuilla varustettuja erikoisautoja. Vuonna 1931 kului 21,785 m³ merivettä ja 21,999 m³ vettä vesiposteista.

Pölynsitomiseksi kasteltiin katuja ja teitä sulfiittilipeällä ja kalsiumkloriidiliuoksella, nim. 41,200 m² 21,677 kg:lla haihdutettua lipeää ja 45,800 m² 7,932 kg:lla kalsiumkloriidiä. Kustannukset nousivat edellisessä tapauksessa n. 73 ja jälkimmäisessä n. 42 penniin m²:ltä.

Talvityöt. Moottoriajoneuvojen laajentuneen käytön takia on välttämätöntä että kadut talvella ovat lumesta joltisenkin vapaat. Sentähden pidettiin kaikkia vilkasliikenteisiä katuja, mikäli mahdollista, puhtaina lumesta, vain syrjiin jätettiin sen verran lunta, että voitiin ajaa reellä. Tästä oli seurauksena, että lumitöiden aiheuttamat kustannukset nousivat. Liikenteen vaatima ajoteiden hiekoittaminen iljanteen vuoksi oli myöskin omiaan lisäämään kustannuksia. Nykyaikainen autoliikenne vaatii talvisin paljon perusteellisempaa katujen ja teiden puhtaanapitoa kuin entisajan hevosliikenne.

Kertomusvuonna oli sekä vuoden alkupuolella että erittäinkin koko joulukuun lumentulo runsaampaa kuin ainoanakaan viimeksikuluineena kymmenenä vuonna. Harvinaisen luminen talvi aiheutti puhtaanapitolaitokselle arvaamattoman suuria kustannuksia, sillä seurauksella, että katujen puhtaanapitoa varten talousarvioon otetut määrärahat eivät läheskään riittäneet, varsinkin kun mainittuja kustannuksia arvioitaessa oli edellytetty, että talvi tulisi olemaan verrattain leuto. Talvitöiden aiheuttamat lisäkustannukset ylittivät 5,071,095: 90 markalla talousarvioon katujen puhtaanapitoa varten otetut määrärahat.

Kuten edellisinäkin vuosina käytettiin talvitöissä ryhmäjärjestelmää. Lumi poistettiin osittain hevosen vetämällä lumiauroilla, osittain taas kolmella laitoksen omistamalla moottoriauralla. Tiekarhu tiehöyliä käytettiin ajoteiden tasoittamiseen. Lumenkuljetus suoritettiin urakkatyönä vuokrahevosilla ja -autoilla.

Työn laatu.	Henkilöpäivätyöt.		Hevospäivätyöt.		Autopäivätyöt.	
	Vakin. työaika.	Yliaika.	Vakin. työaika.	Yliaika.	Vakin. työaika.	Yliaika.
	Työtunteja.					
Lakaisu	176,280	1,394	3,246	49	11,068	36
Lumenluonti y. m.	418,135	14,936	—	—	—	—
Lumenauraus	—	—	17,904	1,224	5,663	—
Lumenkuljetus, laitoksen suorittama	—	—	11,447	72	856	—
Lumenkuljetus, urakoitsijoiden suorittama ...	—	—	—	—	—	—
Lumenkaatopaikk. hoito	70,677	5,115	—	—	—	—
Hiekoitus	4,142	271	24,678	1,269	5,448	218
Kastelu	6,802	65	—	—	6,802	65
Tilapäiset työt	4,436	—	—	—	—	—
Yhteensä	680,472	21,781	57,275	2,614	29,837	319

Kertomusvuonna kului 4,930 m³ hiekkaa, mikä vastasi 3,477 m³ ja 5,252 m³ vuosina 1930 ja 1929. Eri tarkoituksiin katujen puhtaanapitotoissa käytetty työtuntimäärä ilmenee edelläolevasta taulukosta.

Sitäpaitsi kuljetettiin 2,735 hevoskuormaa ja 5,285 autokuormaa rikkoja sekä 257,736 hevoskuormaa ja 79,495 autokuormaa lunta, mikä työ suoritettiin urakalla. Osaston toimesta pidettiin puhtaana yhteensä 2,105,000 m², kaikkiaan 15,611,925: 15 markan kustannuksin.

Kiinteistöjen ja yleisten makkien puhtaanapito. Paitsi kaupungin omistamien talojen ja yleisten makkien puhtaanapitoa, laitos huolehti sopimuksen nojalla yksityisille talonomistajille kuuluvien kiinteistöjen puhtaanapidosta. Kiinteistöjen ja yleisten makkien puhtaanapitoon nähden kaupunki oli kertomusvuonna jaettuna kahteen pääpiiriin kuormausasemineen. Kummassakin piirissä oli vastuunalainen työnjohtaja, joka valvoi jätteiden kuljetus-, kuormaus- ja purkaustöitä. Kuormausasemilla tarkasti apulaistyönjohtaja kuormat. Kuormausasemat sijaitsivat tontilla n:o 17 Sörnäisten rantatiellä ja korttelissa n:o 263 Länsisatamassa, mistä jätteet rautateitse kuljetettiin Malmiin kaatopaikalle. Kertomusvuonna kokeili laitos edelleen jätteiden kuljettamisella väliaikaisille kaatopaikoille Munkkiniemessä, Viikin latokartanossa ja Talin kartanossa, joten jätteiden kuljetuskustannuksia jonkin verran voitiin vähentää.

Vuonna 1931 oli kiinteistöjen ja yleisten makkien puhtaanapitotyöt järjestetty noudattamalla aikaisemmin käytettyjä menettelytapoja. Kiinteistöistä kerääntyneiden jätteiden kuljetus suoritettiin pääasiallisesti laitoksen omilla hevosilla ja autoilla, mutta osittain myöskin vuokrahevosilla ja -autoilla. Edellisinä vuosina kokeiltua uutta rikkasäiliöiden tyhjentämisyjärjestelmää Ochsnerin patentin mukaan laajennettiin kertomusvuonna melkoisesti.

Kuten ennenkin tehtiin viikottain kirjallisia ilmoituksia kuormauspaikoille tuotujen ja niistä Malmille tai muualle lähetettyjen erilaatuisten jätteiden määrästä. Alempana on yhdistelmä näistä ilmoituksista:

	Lähetettyjä jätteitä yhteensä, m ³ .	Niistä lähetettiin Malmiin kaatopaikalle, m ³ .
Rikkoja ja talousjätteitä	120,510	31,620
Makkilantaa	6,301	5,947
Hevoslantaa	2,180	311
Hajotuskaivojätteitä	5,941	5,941
Tuhkaa	12,303	—
Rakennuspaikkajätteitä	3,051	—
Yhteensä	150,286	43,819

Kaupungista lähetettiin seuraava määrä vaunukuormia jätteitä suoraan allamainituille asemille:

Asema.	Makkilantaa.	Hevoslantaa.	Rikkoja ja talousjätteitä.	Paperijätteitä.	Yhteensä.
Espoo	—	1	2	—	3
Jokela	1	—	—	—	1
Jorvas	—	3	3	—	6
Kauklahti	2	7	8	—	17
Kauniainen	—	24	1	—	25
Kela	—	1	—	—	1
Kerava	—	4	—	—	4

Asema.	Makkilantaa.	Hevoslantaa.	Rikkoja ja ta- lousjätteitä.	Paperi- jätteitä.	Yh- teensä.
Kilo	1	5	7	—	13
Korso	—	2	2	—	4
Leppävaara	—	—	16	—	16
Malmi	—	4	39	18	61
Masala	7	5	47	—	59
Oulunkylä	1	—	5	3	9
Tikkurila	—	—	12	1	13
	Yhteensä 12	56	142	22	232

Eri työläisten keskimäärä kullakin osastolla viikkoa kohden selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Ajomiehiä	11	Apureita	17
Vuokra-ajureita	3	Vaunumiehiä	8
Autonkuljettajia	38	Siivoojattaria	12
		Yhteensä	89

Teknilliseen varustukseen kuului 38 laitokseen kuuluvaa kuorma-autoa, 4 vuokrattua kuorma-autoa, 1 auto hajoituskaivojen tyhjentämistä varten, 14 rattaat ja 14 rekeä. Sitäpaitsi oli laitoksella 11 omaa ja 3 vuokrattua hevosta.

Hajoituskaivojen tyhjentäminen oli vuoden varrella luovutettu kahdelle urakoitsijalle. Nämä tyhjensivät 1 062 kaivoa, joista 153 oli korjattava ja tyhjennettiin sen vuoksi perinpohjin. Sitäpaitsi tyhjennettiin vuoden varrella 149 sade- ja likakaivoa. Työn suoritti 8 työläistä laitoksen kaivontyhjennysautolla ja neljällä urakoitsijoiden omistamalla kuorma-autolla.

Kiinteistöjen puhtaanapitoon käytetty määrä tunteja käy selville allamainituista numeroista:

Työn laatu.	Henkilöpäivätyöt.			Hevospäivätyöt.			Autopäivätyöt.		
	Vakin. työ- aika.	Yli- aika.	Urak- kat.	Vakin. työ- aika.	Yli- aika.	Urak- kat.	Vakin. työ- aika.	Yli- aika.	Urak- kat.
	T y ö t u n t e j a .								
Kiinteistöjen puh- taanapito	53,764	246	—	29,074	232	1,318	45,050	212	34,648
Muk. laitosten puh- taanapito	28,680	—	—	4,408	—	—	—	—	—
Hajoituskaivojen tyhjennys	745	—	8,648	—	—	—	745	—	8,648
Yhteensä	83,189	246	8,648	33,482	232	1,318	45,795	212	43,296

Kaikkiaan pidettiin puhtana 1,865 kiinteistöä, 27 yleistä mukavuuslaitosta ja 39 vedenheittopaikkaa yhteensä 6,460,865: 70 markan kustannuk-
sin.

Malmin kaatopaikalla toimi työnjohtaja ja hänen alaisinaan työskenteli 12 miestä jätteiden purkaus- ja kuormaustöissä, 3 miestä kaatopaikkojen hoidossa, 3 miestä levyastioiden puhdistuksessa, 7 miestä levyastioiden korjauksessa ja uusien valmistuksessa, 2 vahtia ja 3 miestä sekalaisissa töissä, yhteensä 30 miestä.

Tuntien lukumäärä eri töissä näkyy seuraavasta yhteenvedosta:

Työn laatu.	Vakinainen työaika, tunteja.	Urakka, tunteja.
Jätteiden purkaus	6,442	7,680
Romun kuormaus	1,612	2,402
Kaatopaikan hoito	6,360	—
Höyrykattilan lämmitys	1,222	—
Levyastiatin puhdistus	6,430	—
» korjaus	9,768	—
Uusien levyastiatin valmistus	4,136	—
Rautatievaunujen korjaus	846	—
Rakennusten kunnossapito	484	—
Vartiointi	969	3,704
	Yhteensä 38,269	13,786

Yhteensä kuormattiin 2,666 ja purettiin 2,815 rautatievaunua jätteitä ja romua.

Tarkoitusta varten rakennetussa polttouunissa poltettiin vuoden kuluessa 243 koiraa, 349 kissaa, 9 hevosta, 2 lehmää, 3 sikaa, 2 kettua ja 1 jänis. Kaikkiaan 609 raatoa sekä sitäpaitsi 12 kuormaa pilaantunutta lihaa.

Varastoa hoiti varastonhoitaja, kirjuri ja varastomies. Tammikuun 1 p:nä oli varasto arvioitu 345,009: 09 markaksi, vuoden kuluessa ostettiin tavaroita 1,017,832: 75 markan arvosta ja käytettiin 829,636: 50 markan arvosta, joten varasto joulukuun 31 p:nä arvioitiin 533,205: 34 markaksi.

Korjauspaja. Töitä johti korjauspajan työnjohtaja. Työläisten lukumäärä viikkoa kohti oli keskimäärin 28, niistä oli 11 ammattityöläistä ja 17 apu työläistä ja heidän yhteinen työtuntimääränsä oli 68,817, kuten allaolevasta yhteenvedosta tarkemmin selviää:

Työn laatu.	Vakinainen työaika, tunteja.	Urakka- tunteja.	Yhteensä tunteja.
Katujen puhtaanapito-osaston laskuun pidetty kunnossa:			
Työkaluja	3,026	928	3,954
Työkojeita ja ajoneuvoja	7,294	562	7,856
Työkojuja ja hiekkavajoja	8,122	2,364	10,486
Lumisiltoja	2,464	1,162	3,626
Kiinteistöjen puhtaanapito-osaston laskuun pidetty kunnossa:			
Työkaluja	3,871	276	4,147
Työkojeita ja ajoneuvoja	7,193	986	8,179
Työkojuja	3,597	1,094	4,691
Yleisiä mukavuuslaitoksia	6,041	1,963	8,004
Hevostallin töitä:			
Työkalujen kunnossapito	141	—	141
Hevosten kengitys	796	247	1,043
Autotallin töitä:			
Autojen korjaus	4,818	1,108	5,926

Sekalaisia töitä:

Rakennusten kunnossapito	3,314	—	3,314
Autotallin ja varaston sisustamistyöt	4,694	784	5,478
Pihamaan tasoittamistyöt	1,132	626	1,758
Sekalaisia muita töitä	214	—	214
	<u>Yhteensä 56,717</u>	<u>12,100</u>	<u>68,817</u>

Työkustannukset korjauspajassa nousivat 1,167,104: 85 markkaan, joista meni työpalkkoihin 688,891: 50 markkaa.

Autotalli ja -korjaamo. Erityiselle työnjohtajalle oli uskottu autotallien lähin johto ja hänen alaisinaan oli 8 ammattityömiestä ja 5 aputyöläistä.

Puhtaanapitolaitoksen keskusaseman alueella, kortteleissa n:ot 468 ja 469 Turuntien varrella, mihin autokorjaamo oli sijoitettu, oli laitoksen käytettävänä kaksi vanhaa tallirakennusta, jotka oli sisustettu autovajoiksi. Kertomusvuonna eivät nämä vajat kuitenkaan riittäneet kaikille autoille, jonka tähden laitoksen käytettäväksi vuokrattiin autotalli n:ossa 4 Viipurinkadun varrella. Autovarasto käsitti 75 autoa allamainittuja merkkejä:

Kuorma-autoja:

Ford	28	Selden	2
Chevrolet	18	Daimler-Benz	3
International	1	Karrier lakaisukoneita	5
Dodge Brothers	2	Magirus kaivontyhjennysauto ...	1
Volvo	2	Tiekarhu tiehöyliä	6
Kasteluautoja:		Pontiac henkilöauto	1
Berliet	4	Harley Dawidson moottoripyörä ...	1
De Dion Bouton	1		<u>Yhteensä 75</u>

Kuorma-autoja käytettiin seuraava määrä tunteja allamainittuihin tarkoituksiin:

Kuljettamaan:	Tuntia.	Kuljettamaan:	Tuntia.
Talousjätteitä	78,159	Hiekkaa	948
Makkilantaa	4,196	Luudaksia	135
Rikkoja	5,806	Halkoja	456
Lunta	3,463	Sekalaista	2,209
			<u>Yhteensä 95,372</u>

Kasteluautoja käytettiin 6,867 tuntia, lakaisuautoja 4,686, tiehöyliä 4,841 ja kaivontyhjennysautoja 745 tuntia.

Hevostalli. Tallihenkilökuntaan kuului 2 tallimiestä ja yövahti, joka samalla hoiti keskuslämpölaitteen kattilan lämmittämistä. Heidän yhtenlasketut työtuntinsa nousivat 7,968:aan. Vuoden alussa oli 18 hevosta ja vuoden kuluessa lopetettiin 5 vanhaa ja sairasta hevosta, joten hevosten luku vuoden lopulla oli 13. Hevosten ruokkimiseen käytettiin 51,780 kg heiniä ja 22,180 kg kauroja. Hevoset olivat sairaina 129 päivää. Eläimiä käytettiin seuraaviin töihin yhteensä 33,513 tuntia:

Työn laatu.	Vakinainen työaika.	Yliaika.	Yhteensä.
	Työtunteja.		
Katujen puhtaanapito	7,928	364	8,292
Kiinteistöjen »	25,017	—	25,017
Hevostallia varten	132	—	132
Raatojen kuljetus	58	14	72
Yhteensä	33,135	378	33,513

Työntekijäin erinäiset edut. Vuoden varrella myönnettiin 160 työntekijälle sairastuvustusta 13,975 työtunnista ja 8 työläisen kuolemantapauksen johdosta maksettiin heidän perillisilleen asetustenmukaista hautausavustusta.

Kesälomaa nautti 355 työläistä, niistä 120 18 päivää, 129 12 päivää, 79 7 päivää ja 27 4 päivää, mikä vastasi 33,558 työtuntia.

Vuoden kuluessa sattui 20 tapaturmaa, joista maksettiin asianmukaista korvausta.

Hallituksen päätöksen mukaan annettiin työntekijöille työpuseroita, nahkakäsineitä, esiliinoja ja sadetakkeja.

Työläisille suoritettiin palkkoina kaikkiaan 15,126,139: 65 markkaa ja erinäisinä etuina 577,254: 95 markkaa, siitä 131,035: 55 markkaa sairastuvustusta, 13,473 markkaa hautausavustusta, 287,589: 50 markkaa kesälomapalkkoja, 43,786: 10 markkaa tapaturmavakuutusmaksuja ja 101,370: 80 markkaa vaatetusmaksuja.

Varat. Joulukuun 31 p:nä 1930 oli puhtaanapitolaitoksen kalusto viety kirjoihin 6,033,476: 50 markan arvoisena ja kiinteistöt 1,673,881: 90 markan arvoisina. Vuoden varrella ostettiin kalustoa 2,351,165: 40 markan arvosta ja kiinteistöjen arvo kohosi 344,703: 05 markalla. Sittenkun 1,386,819: 80 markkaa oli poistettu kalustojen arvosta ja 333,874 markkaa kiinteistöjen arvosta siirrettiin 8,682,533: 05 markkaa säästönä vuoteen 1932.

Menot ja tulot. Puhtaanapitolaitoksen liiketilin päätös per joulukuun 31 p:nä 1931 osoitti seuraavat loppusummat:

	Katujen puhtaanapito.			Kiinteistöjen ja yleisten makkien puhtaanapito.		
	Kaupungin osuus.	Yksityisten osuus.	Yhteensä.	Kaupungin osuus.	Yksityisten osuus.	Yhteensä.
	Suomen markkaa.					
Menot:						
Työnjohto	452,800	47,680	500,480	71,725	179,287	251,012
Yleiset työkustannukset	—	—	—	949,452	2,532,242	3,481,694
Lakaisu	2,033,272	338,545	2,371,817	—	—	—
Katujen kastelu; veden kulutus kiinteistöjen puhtaanapidossa ...	249,215	42,581	291,796	2,178	686	2,864
Lumityöt	8,025,821	625,361	8,651,182	—	—	—
Hiekoitus	684,870	65,496	750,366	—	—	—
Sekalaiset työt	40,236	—	40,236	—	—	—
Työkalujen kunnossapito	34,791	4,098	38,889	4,862	8,654	13,516
Vartijain palkkaus ...	19,477	—	19,477	—	—	—
Lämpö	9,623	1,716	11,339	1,219	654	1,873
Valaistus	6,027	731	6,758	5,770	1,513	7,283
Tarverahat	3,263	462	3,725	888	1,334	2,222
Rautatierahdit	67,316	9,531	76,847	58,317	171,830	230,147
Puhdistus- ja desinfiomisaineet	—	—	—	12,866	2,493	15,359
Lääkkeet	467	256	723	350	374	724
Kulungit	130,363	128,774	259,137	121,884	148,911	270,795
Vuokrat	243,620	13,000	256,620	19,000	132,600	151,600
Kalusto	966,535	176,755	1,143,290	203,021	627,434	830,455
Kiinteistö	257,771	45,489	303,260	42,979	128,936	171,915
Malmin kaatopaikka ..	145,280	14,012	159,292	282,320	306,822	589,142
Varasto	22,056	—	22,056	21,711	—	21,711
Korjauspaja	317,414	12,148	329,562	176,533	39,838	216,371
Työntekijäin edut ...	319,744	55,329	375,073	50,497	151,685	202,182
Yksityisille henkilöille suoritetusta työstä syntynyt voitto ...	—	221,032	221,032	—	417,426	417,426
Yhteensä	14,029,961	1,802,996	15,832,957	2,025,572	4,852,719	6,878,291
Tulot:						
Korvaus katu- tai kiinteistöpuhtaanapid. .	679,155	1,802,996	2,482,151	408,951	4,852,719	5,261,670
Korvaamattomat menot samasta	13,350,806	—	13,350,806	1,255,203	—	1,255,203
Maksut yleisistä mukavuuslaitoksista ...	—	—	—	40,593	—	40,593
Myydystä lannasta ...	—	—	—	291,653	—	291,653
Sekalaisista	—	—	—	29,172	—	29,172
Yhteensä	14,029,961	1,802,996	15,832,957	2,025,572	4,852,719	6,878,291